

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Richardem Galisem ve věci

žalobkyně: **R. L.**
bytem X
zastoupená advokátem JUDr. Janem Jiříčkem
sídlem Legionářů 947/2b, Praha 8

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 24. 5. 2024, č. j. X,

takto:

- I. **Rozhodnutí žalované ze dne 24. 5. 2024, č. j. X, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.**
- II. **Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 6 292 Kč do třiceti dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobkyně.**

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 5. 2. 2024, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) žalovaná snížila od 6. 4. 2024 žalobkynin invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně na invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně. Podle posudku o invaliditě ze dne 9. 11. 2023 byla totiž

žalobkyně invalidní ve druhém stupni podle § 39 odst. 2 písm. b) zákona č 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

2. V záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) žalovaná na základě námitek žalobkyně zcela změnila prvostupňové rozhodnutí tak, že od 6. 7. 2024 snížila žalobkynin invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně na invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. Podle posudku Institutu posuzování zdravotního stavu byla žalobkyně invalidní toliko v prvním stupni, neboť její pracovní schopnost poklesla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu toliko o 45 %. Lékař institutu dospěl k závěru, že rozhodující příčinou žalobkynina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byla chronická bolestivá posttraumatická dysfunkce hrudní páteře po kompresní fraktuře Th6 po pádu v červnu 2022 v terénu lehké osteoporózy; ošetřeno stabilizací Th4-8, došlo k selhání fixace, plánovaná revizní operace byla odložena z důvodu porotického skeletu, primárně pro nález asymptomatické trombocytémie při předoperačním vyšetření. Žalobkynin zdravotní stav hodnotil podle kapitoly XIII, oddílu B, položky 1b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), tak, že míra poklesu pracovní schopnosti činila 35 %, a dále ji navýšil o 10 % pro komorbiditu na celkových 45 %. Dle položky 1c nebylo možné žalobkynin stav hodnotit, neboť je vyhrazena pro těžkou formu osteoporózy. Posudek o invaliditě ze dne 9. 11. 2023 považoval lékař institutu za nadhodnocený, neboť nebylo zjištěno funkční postižení takové závažnosti, které by vedlo k invalidizaci vyššího než prvního stupně.

Žaloba

3. Žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), se žalobkyně domáhá zrušení napadeného rozhodnutí.
4. Žalobkyně namítá, že žalovaná nejen nevyhověla jejím námitkám, ale dokonce dále snížila její invalidní důchod, přestože se její zdravotní stav nezměnil a spíše zhoršil. Žalobkyně si dne 7. 6. 2022 zlomila čtyři bederní obratle. Při operaci byly fixovány osmi šrouby a dráty s tím, že bude provedena další operace ke zpevnění páteře. K té ale nedošlo vzhledem k osteoporóze skeletu. Od té doby se žalobkyně pohybuje s pomocí chodítka. Její stav je neměnný a nelze očekávat jeho zlepšení. Zhoršuje se v důsledku nárůstu hrudní kýfózy. Žalobkyně není téměř schopna samoobsluhy. Prodělala onkologické onemocnění. Rozhodnutím ze dne 14. 4. 2023 žalovaná původně žalobkyni přiznala invalidní důchod třetího stupně.
5. Žalovaná se v napadeném rozhodnutí nevypořádala s žalobkyninými námitkami, zejména že se může pohybovat jen v korzetu, pomocí chodítka a nemůže delší dobu stát či sedět. Nevypořádala se s tím, že došlo během patnácti měsíců ke snížení invalidity ze třetího stupně na první, aniž by se žalobkynin stav změnil. Žalobkyně nabízela osobní návštěvu posudkového lékaře, který ale její prohlídku neuskutečnil. Poslední posudek o invaliditě není podložen medicínskými důkazy. Z napadeného rozhodnutí není zřejmé, proč se žalobkynino Tskóre najednou zlepšilo z 3,5 SD na 2,5 SD ani proč došlo ke zlepšení celkové výkonnosti. Podle žalobkyně žalovaná též porušila zákaz reformace in peius tím, že zhoršila její postavení na základě žalobkyniných námitek.
6. Podle zprávy praktické lékařky MUDr. M. žalobkyni její chronický stav výrazně omezuje v běžných činnostech a není schopna pracovního zařazení. Ze zprávy neurologa MUDr. V.

plyne, že žalobkyně není schopna vykonávat běžnou činnost a její obtíže budou trvat. Dle zprávy MUDr. M. z rehabilitace není žalobkyně schopna vykonávat práci ve stoje ani v sedu a měla by mít plný invalidní důchod. Žalobkyně si nedovede představit, že by práci vykonávala na 55 %. Nemůže vycházet z bytu ani pracovat z domova, neboť musí po většinu času ležet.

Vyjádření žalované

7. Žalovaná navrhuje zamítnutí žaloby. Žalobkynin zdravotní stav byl plně posouzen a zjištěn a posudek o invaliditě je objektivní. Napadené rozhodnutí není nepřezkoumatelné.

Replika

8. Podle žalobkyně se žalovaná nevypořádala s obsahem žaloby, zejména proč došlo ke snížení invalidity ze třetího na první stupeň za situace, kdy se zdravotní stav žalobkyně spíše zhoršil. Nevyjádřila se ani k porušení zákazu reformace in peius. Žádný z posudkových lékařů žalobkyni na vlastní oči neviděl.

Jednání

9. Účastníci během jednání setrvali na svých procesních stanoviscích. Žalobkyně odkázala na závěry posudku Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise“) ze dne 21. 10. 2024
10. Soud provedl dokazování posudkem posudkové komise ze dne 21. 10. 2024 ve smyslu § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Z něj soud zjistil, že žalobkyně byla při jednání komise osobně vyšetřena její členkou MUDr. A. S., lékařkou z oboru neurologie. Posudková komise dále vycházela ze správního a soudního spisu (včetně žaloby a doložených lékařských zpráv, a to i zpráv praktické lékařky, MUDr. V. a MUDr. M.).
11. Posudková komise dospěla k závěru, že ke dni vydání napadeného rozhodnutí se u žalobkyně jednalo o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou byla osteoporóza. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti posudková komise hodnotila podle kapitoly XIII, oddílu B, položky 1c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity tak, že činila 50 %. Volbu položky posudková komise zdůvodnila tím, že žalobkynino Tskóre sice nebylo horší než 3,5 SD, avšak zohlednila výskyt operačně řešené osteoporotické zlomeniny hrudního obratle. Žalobkyně navíc po dni vydání napadeného rozhodnutí utrpěla novou zlomeninu (suprakondylickou zlomeninu levé stehenní kosti), takže nelze vyloučit osteoporotický terén. Posudková komise přihlédla i k práci žalobkyně. Na horní hranici dané položky posudková komise nehodnotila s ohledem na nižší hodnoty Tskóre. Horní hranici procentního rozmezí dále navýšila o 10 % podle § 3 odst. 2 vyhlášky o posuzování invalidity na celkových 50 %. Datum vzniku invalidity druhého stupně posudková komise určila od 18. 4. 2024 na základě nálezu z neurochirurgie.
12. Posudková komise se dále zabývala vývojem žalobkynina zdravotního stavu. Žalobkyně byla ke dni vydání napadeného rozhodnutí sledována pro osteoporózu a následky stabilizační operace páteře. Plánována byla i druhá stabilizační operace, od té ale bylo upuštěno. Od stabilizační operace pro osteoporotickou zlomeninu 6. hrudního obratle uplynuly ke dni vydání napadeného rozhodnutí dva roky. Jizva po operaci byla zhojena. Opakovanými rentgenologickými vyšetřeními byla od září 2022 popisována projasnění v oblasti vrtů obratle Th9 s podezřením na možnost uvolnění. Rentgenologický nález byl dlouhodobě stabilní bez progresu. Popsána byla progresse kyfózy o asi 9 až 10 stupňů. Od

roku 2022 byla žalobkyně sledována pro osteoporózu. Měření kostní denzity prokázalo v listopadu 2022 Tskóre na páteři -1,2/-1,9, kyčlí -2,2/-2,5 a předloktí -2,4/-2,6. Aktuální vyšetření z června 2024 prokázalo na páteři Tskóre -1,2/-1,6, v oblasti krčku kyčelních kloubů -2,2/-2,6 a v oblasti předloktí -1,8/-2,2. V oblasti páteře a předloktí se jednalo o zlepšení Tskóre. Neurologicky byla omezena hybnost páteře. Popsána byla výrazná hrudní kyfóza a předsunuté držení hlavy. Hybnost horních končetin byla zachována. Na dolních končetinách byla popsána celková svalová atrofie stehen a lýtek a tendence k otokům. Akrálně lehce vázla dorzální i plantární flexe. Popsána byla hypestezie pravé dolní končetiny i její horší hybnost. Stav po operaci levého ramene pro syndrom rotátorové manžety byl zhojen a hybnost omezena jen lehce. Dne 5. 5. 2024 žalobkyně prodělala primoepiparoxysmus generalizovaný tonicko-klonický s podezřením na symptomatický záchvat při abusu alkoholu a iontové dysbalanci. CT mozku prokázalo ischemicko-atrofické změny oboustranně bez čerstvých ložiskových změn. Neurologicky nebyl přítomen topický nále. Žalobkyně neužívala chronicky antiepileptickou medikaci. Tato nová skutečnost tak neměla dopad na pracovní schopnost žalobkyně. Dne 16. 9. 2024, tj. až po dni vydání napadeného rozhodnutí, žalobkyně utrpěla po pádu na schodech suprakondylickou zlomeninu levé stehenní kosti, která byla řešena operačně. Tuto novou skutečnost nemohla komise zohlednit. Žalobkyně byla též hematologicky sledována pro podezření na myeliproliferativní onemocnění s asymptomatickou trombocytopenií. Cytoredukce nebyla indikována a dle biochemického vyšetření z ledna 2024 byly hodnoty trombocytů v dolní části normy. Žalobkyně byla sledována i pro jaterní onemocnění (steatózu jater s podezřením na toxonutritivní etiologii). Při jednání komise sdělila, že již 6 měsíců abstinguje (předtím pila dvě skleničky vína denně). Posudková komise u žalobkyně také diagnostikovala stav po odstranění dělohy pro zhoubný nádor v minulosti.

13. Žalobkyní navržené důkazy soud neprováděl. Převážná část navržených listin je součástí správního spisu (napadené a prvostupňové rozhodnutí, propouštěcí zpráva, posudek o invaliditě ze dne 10. 11. 2022, posudek o invaliditě ze dne 9. 11. 2023, žalobkyniny námitky ze dne 18. 12. 2023, 14. 2. 2024 a 8. 3. 2024, posudek o invaliditě ze dne 27. 3. 2024). Seznámení se s obsahem správního spisu nevyžaduje provádění dokazování (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu, dále jen „NSS“, ze dne 14. 5. 2015, č. j. 7 As 83/2015 – 56, nebo ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008 – 117, č. 2383/2011 Sb. NSS). Lékařské zprávy předložené k žalobě (MUDr. M., MUDr. V. a MUDr. M.) soud neprováděl k důkazu, neboť nárok na invalidní důchod je podmíněn zdravotním stavem žalobkyně a soud nemá potřebné odborné znalosti k tomu, aby z těchto listin vyvodil relevantní skutkové závěry. Soud se s nimi nicméně seznámil prostřednictvím posudků posudkové komise, která tyto znalosti má a z předložených lékařských zpráv vycházela. Soud neprováděl k důkazu ani potvrzení o podání žádosti o invalidní důchod ze dne 17. 8. 2022, neboť skutečnost, že žalobkyně tehdy žádala o invalidní důchod, nebyla pro posouzení věci podstatná. Pro nadbytečnost soud neprovedl k důkazu ani rozhodnutí žalované ze dne 14. 4. 2023, neboť skutečnost, že žalobkyni byl původně přiznán invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, vyplývá již z obsahu prvostupňového a napadeného rozhodnutí (a zdravotní stav, který k jeho přiznání vedl, je patrný z posudku o invaliditě ze dne 10. 11. 2022, jenž je založen ve správním spise).

Posouzení věci

14. Soud ověřil, že žaloba byla podána osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků, je včasná a splňuje všechny formální požadavky na ni kladené. Poté

přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, v rozsahu napadených výroků a v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).

15. Podle § 26 zákona o důchodovém pojištění se za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav považuje zdravotní stav, který omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti pojištěnce významné pro jeho pracovní schopnost, pokud tento zdravotní stav trvá déle než jeden rok nebo podle poznatků lékařské vědy lze předpokládat, že bude trvat déle než jeden rok.
16. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Podle odst. 2 jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla [písm. a)] nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně; [písm. b)] nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně; [písm. c)] nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.
17. Podle § 39 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění se pracovní schopností rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem. Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
18. Při určování poklesu pracovní schopnosti se podle § 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu, a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, d) schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %, f) v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.
19. Žalobní námitky spočívají především v nesprávném posouzení žalobkynina zdravotního stavu.
20. Nárok na invalidní důchod je podmíněn zdravotním stavem pojištěnce a rozhodnutí je proto závislé na odborném lékařském posouzení. Soud předesílá, že posouzení míry poklesu pracovní schopnosti je otázkou odbornou a soud si o ní nemůže učinit úsudek sám. Zdravotní stav sám nepřezkoumává.
21. Podle § 4 odst. 2 zákona o organizaci sociálního zabezpečení zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzují posudkové komise jako orgány Ministerstva práce a sociálních věcí. I tento posudek nicméně hodnotí soud jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v ustanovení § 77 odst. 2 s. ř. s. a v případě potřeby může zejména uložit též zpracování posudku soudem ustanoveným znalcem z oboru posudkového lékařství. Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti, a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí

(srov. např. rozsudek NSS ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 – 54, č. 511/2005 Sb. NSS, a rozsudek NSS ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013 – 20).

22. Požadavek (test) úplnosti a přesvědčivosti posudku spočívá v tom, že se posudková komise musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítal, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila (srov. rozsudek NSS ze dne 2. 4. 2015, č. j. 9 Ads 253/2014 – 52). Z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav posuzovaného byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem jím tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy. V posudku musí být dále uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a pokud ano, které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu v případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je více zdravotních postižení (§ 2 odst. 3 vyhlášky o posuzování invalidity). Jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se tu nesčítají, ale procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti tedy komise vyhodnotí podle charakteru zdravotního postižení na základě vyhlášky o posuzování invalidity, přičemž zdravotní postižení se podřadí podle jeho druhu a intenzity pod příslušnou kapitolu, oddíl a položku přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, a současně odůvodní stanovenou míru poklesu pracovní schopnosti v rámci zde stanoveného rozpětí, včetně případného navýšení podle § 3 vyhlášky o posuzování invalidity.
23. Soud má na základě posudku posudkové komise ze dne 21. 10. 2024 za to, že žalovaná postupovala nesprávně při stanovení procentní míry poklesu žalobkyniny pracovní schopnosti.
24. Posudek posudkové komise především splňuje požadavek přesvědčivosti a úplnosti. Posudková komise vycházela z veškeré žalobkyniny zdravotnické dokumentace, včetně lékařských zpráv, které doložila k žalobě, a žalobkyni sama vyšetřila její členka. Posudková komise dospěla k závěru o existenci dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, za jehož rozhodující příčinu označila osteoporózu. Podřadila ji pod kapitolu XIII (postižení svalové a kosterní soustavy), oddíl B (osteopatie a chondropatie), položku 1 (osteoporóza) písmeno c (těžká forma) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Míra poklesu pracovní schopnosti je pro tuto položku stanovena v rozpětí 40 % – 60 %. Posudková komise v souladu s tímto rozpětím stanovila míru poklesu pracovní schopnosti na 50 %, tj. ve středu rozpětí. Datum vzniku invalidity posudková komise určila na 18. 4. 2024 dle nálezu z neurochirurgie.
25. V posudku je podrobně popsán vývoj žalobkynina zdravotního stavu, zdravotní postižení, které je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, míra stabilizace zdravotního stavu a rozsah zdravotního postižení a je řádně odůvodněno i zařazení druhu zdravotního postižení podle vyhlášky o posuzování invalidity. Posudek obsahuje všechny požadované formální náležitosti, jeho závěry se opírají o shromážděné podklady (žalobkynino osobní vyšetření a lékařské zprávy, včetně těch, které žalobkyně nově předložila), které měla posudková komise k dispozici, a celkové posudkové hodnocení je vnitřně konzistentní a nerozporné.

26. Posudková komise se i dostatečně vypořádala s žalobkyninými námitkami. Zejména se řádně zabývala tvrzením, že žalobkynin zdravotní stav se nezměnil (nezlepšil) a v této souvislosti přihlédla k žalobkyní dokládaným lékařským zprávám praktické lékařky, MUDr. V. a MUDr. M. Žalobkyni také (narozdíl od posudkových lékařů) osobně vyšetřila členka komise. Zařazení žalobkynina zdravotního stavu pod kapitolu XIII, oddíl B, položku 1c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity posudková komise řádně zdůvodnila v souladu s posudkovými hledisky dle této položky. Konstatovala, že žalobkynino Tskóre sice není horší než požadovaná hodnota -3,5 SD (což opřela o konkrétní medicínské podklady, zejména osteologické vyšetření z června 2024), nicméně žalobkyně utrpěla osteoporotickou zlomeninu hrudního obratle – což je právě jedním z posudkových hledisek dle položky 1c (které ji odlišuje od „nižší“ položky 1b) s tím, že vyšší procentní ohodnocení (na horní hranici) nebylo možné v důsledku nízkého Tskóre. Vyjádřila se i k ostatním onemocněním žalobkyně, která (včetně onkologického onemocnění, jež proběhlo v minulosti) neměla vliv na žalobkyninu pracovní schopnost, popř. nastala až po dni vydání napadeného rozhodnutí, a proto k nim dle § 75 odst. 1 s. ř. s. nelze přihlédnout (suprakondylická zlomenina levé stehenní kosti).
27. Žalobkyni nicméně nelze přisvědčit v tom, že se její zdravotní stav nezměnil od té doby, co jí byl přiznán invalidní důchod *třetího stupně* na základě posudku o invaliditě ze dne 10. 11. 2022. Z tohoto posudku (jenž je součástí správního spisu) plyne, že rozhodující příčinou žalobkynina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, pro kterou byl shledán pokles pracovní schopnosti o 70 %, byl tehdy stav po operaci kompresivní fraktury Th6, který byl posudkovým lékařem hodnocen dle kapitoly XIII, *oddílu E*, položky 1d přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Podle posudkového lékaře existoval předpoklad zlepšení, a proto stanovil kontrolní prohlídku za rok. Jak plyne z posudku posudkové komise, k takové stabilizaci skutečně došlo, neboť v době vydání napadeného rozhodnutí uplynuly od stabilizační operace páteře již dva roky, jizva byla zhojena a rentgenologický nález byl dlouhodobě stabilní a bez progresu (pouze bylo popisováno projasnění v oblasti vrtů obratle Th9 s podezřením na možnost uvolnění). Tomu odpovídá i skutečnost, že v době vydání napadeného rozhodnutí bylo rozhodující příčinou žalobkynina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zcela odlišné postižení – osteoporóza podle kapitoly XIII, *oddílu B*, položky 1c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. I v tom tedy soud považuje posudek posudkové komise za úplný a přesvědčivý, neboť se řádně vyrovnal s vývojem žalobkynina zdravotního stavu (byť se přímo nezmínil o tom, jak byl žalobkynin zdravotní stav dříve posudkově hodnocen – medicínsky nicméně celý vývoj popsal, což je rozhodující).
28. Lze dodat, že účastnice závěry posudku nikterak nezpochybnilly, ať již jde o stanovení rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, volbu položky podle přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, míru poklesu pracovní schopnosti či datum vzniku invalidity. Nenavrhly ani doplnění dokazování. Řízení před správními soudy je přitom ovládáno zásadou projednací, nikoliv vyšetřovací (srov. např. rozsudky NSS ze dne 10. 2. 2010, č. j. 1 As 100/2009 – 129, ze dne 24. 10. 2013, č. j. 5 Afs 46/2013 – 28, a ze dne 5. 3. 2015, č. j. 7 As 279/2014 – 23). Skutkový stav je proto zjišťován v rozsahu účastníky tvrzeném a pomocí důkazů účastníky označených s tím, že každý z účastníků prokazuje ty skutečnosti, ze kterých pro sebe vyvozuje příznivé právní důsledky.
29. Na základě výše uvedeného soud pokládá za posudek posudkové komise za nejpresvědčivější, logický a vycházející z neúplnějších podkladů oproti posudkům o invaliditě, z nichž vycházela žalovaná. V návaznosti na něj lze uzavřít, že žalovaná vycházela při svém

rozhodování z nesprávného skutkového závěru, že míra poklesu pracovní schopnosti žalobkyně ke dni vydání napadeného rozhodnutí činila jen 45 %. V důsledku toho nesprávně dovodila, že žalobkyně je invalidní toliko v prvním stupni a napadeným rozhodnutím od 6. 7. 2024 snížila její invalidní důchod na invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. Míra poklesu pracovní schopnosti ale ve skutečnosti činila již od 18. 4. 2024 celkem 50 %, což odpovídá invaliditě druhého stupně podle § 39 odst. 2 písm. b) zákona o důchodovém pojištění. Napadené rozhodnutí je tak zatíženo vadou řízení spočívající v nesprávném zjištění skutkového stavu, která měla vliv na jeho zákonnost. Žalobní bod je důvodný (byť není důvodná dílčí námitka zmíněná výše v bodě 27).

30. Ostatní námitky nejsou důvodné.

31. Žalobkynin názor, že žalovaná porušila zákaz reformace in peius tím, že na základě jejích námitek dále snížila její invalidní důchod, nemá oporu v zákoně. Ustanovení § 90 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, se v řízení o námitkách neuplatní, neboť zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení obsahuje speciální úpravu, která jeho použití vylučuje (viz § 88 odst. 8) a sama žádné takové omezení nestanoví. Žalované tak nic nebránilo v tom, aby na základě žalobkyniných námitek rozhodla v její neprospěch.

32. Napadené rozhodnutí ani není nepřezkoumatelné. Správní orgány nemají povinnost vypořádat se s každým dílčím tvrzením, pokud proti němu postaví právní názor, v jehož konkurenci námitky jako celek neobstojí (viz např. 23 bod rozsudku NSS ze dne 19. 4. 2024, č. j. 5 Afs 86/2022 – 32, a tam citovanou judikaturu týkající se i rozhodnutí správních orgánů). Žalovaná postavila odůvodnění napadeného rozhodnutí na posudku o invaliditě vypracovaném Institutem posuzování zdravotního stavu, který znova komplexně zhodnotil žalobkynin zdravotní stav a posoudil jej dle posudkových hledisek podle zákona o invaliditě a vyhlášky o posuzování invalidity. Implicitně tím vyvrátila žalobkyniny námitky, které se taktéž týkaly jejího zdravotního stavu.

33. Konečně skutečnost, že posudkoví lékaři žalobkyni osobně nevyšetřili, sama o sobě ještě nezakládá nezákonnost napadeného rozhodnutí. Z § 16a odst. 4 písm. a) a odst. 5 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení totiž plyne, že orgán sociálního zabezpečení příslušný k posouzení zdravotního stavu je k takovému postupu toliko *oprávněn* (nikoliv povinen), resp. *může* (ale nemusí) určit, že je při posouzení potřebná přítomnost posuzované osoby. To potvrzuje i konstantní judikatura NSS, která dovodila, že úkolem posudkových lékařů je pouze hodnotit zdravotní stav posuzované osoby podle kritérií stanovených právními předpisy, nikoliv provádět primární klinická zjištění. To je úkolem ošetřujícího lékaře žadatele a lékařů odborných. Přítomnost žadatele o důchod na jednání posudkových lékařů by byla nezbytná pouze v případě, pokud by zdravotní dokumentace o jeho zdravotním stavu byla neúplná, některé nálezy nejednoznačné či dokonce rozporné, případně pokud by bylo třeba došetřit některé skutečnosti komise k tomu od žadatele potřebovala podrobnější informace, nebo existují-li rozpory mezi posudkovým hodnocením a podkladovými materiály (viz rozsudek NSS ze dne 24. 3. 2021, č. j. 10 Ads 290/2019 – 24, a podobně např. rozsudky ze dne 31. 10. 2017, č. j. 3 Ads 254/2016 – 64, či ze dne 3. 11. 2022, č. j. 9 Ads 57/2021 – 31).

Závěr a náklady řízení

34. S ohledem na shora uvedené závěry soud napadené rozhodnutí pro vady řízení zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 a 4 s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaná vázána právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Žalovaná zejména znovu posoudí žalobkynin

nárok na invalidní důchod a mezi své podklady zahrne i posudek posudkové komise (§ 78 odst. 6 s. ř. s.), podle nějž v době vydání napadeného rozhodnutí mj. poklesla žalobkynina pracovní schopnost z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 50 %, a to již od 18. 4. 2024.

35. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně, která byla ve věci z procesního hlediska plně úspěšná, má právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů proti žalované, která ve věci úspěch neměla. Náhradu nákladů řízení tvoří odměna za zastupování advokátem ve výši 4 000 Kč za čtyři úkony právní služby (převzetí a příprava věci, sepsí žaloby a repliky, účast na jednání) po 1 000 Kč podle § 7 bodu 3., § 8 odst. 1, § 9 odst. 2 a § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, a paušální náhrada hotových výdajů ve výši 1 200 Kč za čtyři úkony právní služby po 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Zástupce žalobkyně je plátcem daně z přidané hodnoty, k nákladům řízení tak patří i náhrada za daň z přidané hodnoty v sazbě 21 % ve výši 1 092 Kč. Celkem tak činí náhrada nákladů řízení 6 292 Kč. Náhrada je splatná do třiceti dnů od právní moci rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.) k rukám zástupce žalobkyně (§ 64 s. ř. s. ve spojení s § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 9. prosince 2024

Richard Galis, v. r.
samosoudce